

URTX

ERNEST MOLINÉ I BRASÉS

**UNA PERSONALITAT DE LA HISTÒRIA
DE CATALUNYA ARRELADA
A LES NOSTRES COMARQUES**

Ernest Guille Moliné

ERNEST MOLINÉ I BRASÉS

UNA PERSONALITAT DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA ARRELADA A LES NOSTRES COMARQUES

Ernest Guille Moliné
Meteoròleg

Introducció

Ernest Moliné i Brasés fou una importantíssima personalitat de la renaixença catalana, que ha estat a l'oblit durant més de cinquanta anys, degut a que morí el 1940, època en que no es podien manifestar els símbols d'identitat catalana. La seva pública catalanitat i les seves obres tant vinculades als símbols de Catalunya en foren el motiu.

La vàlua i la qualitat dels seus treballs no pogueren quedar ofegats i afloraren com una font enterrada que acaba sobreixint per totes les propositats i esquerdes. Com deia un important investigador "Sol trobar-se'l per tot arreu i ningú sap ben bé qui és".

El motiu d'aquest treball és, doncs, l'investigar la seva obra dispersa, la seva vida, i donar-la a conèixer per treure'l de l'oblit i perquè es pugui fer l'homenatge que no va tenir al seu moment. És una obra de justícia històrica en benefici de Catalunya.

La gran afició que demostrà l'Ernest Moliné i Brasés cap a la vida rústica el portà a Ben Viure, on tenia les seves arrels, i on realitzà una part molt important de la seva obra. De cap manera se'l pot deslligar de la comarca al fer un estudi de la seva vida i la seva obra. Per tant és un motiu d'orgull el poder comptar amb l'Ernest Moliné i Brasés com a ciutadà de la comarca amb projecció universal.

És precís continuar amb les investigacions per anar coneixent la personalitat d'Ernest Moliné i Brasés qui d'una manera tant clara i noble dedicà el millor temps de la seva vida a exaltar la llengua materna.

Síntesi biogràfica d'Ernest Moliné i Brasés

Va néixer a Barcelona el 28 d'agost de 1868, fill de Joan Moliné i Arnella i Francisca Brasés i Trias, i morí a Barcelona el 12 de febrer de 1940.

Era el segon de cinc germans; Jeroni, Ernest, Lluís, Maria i Francisca. El Jeroni es destacà per traduccions d'obres teatrals franceses, i el Lluís fou un excel·lent pintor i un dels primers socis de l'Orfeó Català.

L'ambient familiar en què es desenvolupà fou molt important per la seva formació.

El seu pare i el seu oncle eren propietaris i fundadors de la societat "Moliné Hermanos" instal·lada al mateix edifici on vivien, al carrer Nou, davant mateix del Palau que es feu construir el Comte Güell per Gaudí, i que actualment és el Museu del Teatre. Aquesta societat tenia una activitat, avui olvidada, pròpia d'una època en què gairebé no s'havien prodigat els hotels i en la qual Catalunya s'estava desenvolupant amb una activitat econòmica i industrial que havia de culminar a l'exposició del 1888.

L'esmentada societat rebia la sol·licitud de persones interessades en realitzar llargues estades a Barcelona per als seus treballs professionals i que, generalment, hi anaven acompanyats de familiars. Se'ls buscava un pis que reunís les característiques sol·licitades i s'amoblava i equipava amb tots els detalls i se'ls llogava. La complexitat de l'equipament d'una vivenda d'aquella època exigia uns coneixements d'art importants. Aquests coneixements els posseïa, en especial, el seu oncle Josep¹, que fou el que incità a Ernest Moliné el seu bon gust per l'estètica i les obres d'art. Per altra banda el seu oncle Andreu Brasés², notable dramaturg, amic de Serafí Pitarrà, escriví peces teatrals costumistes i l'influencià en la seva afició a escriure en català.

Als primers anys anava a passar l'estiu amb la família a Sant Gervasi on encara s'hi pot trobar el carrer Moliné que conserva el cognom de la família com a record.

Als 7 anys començaren les seves estades estiuenques a Ben Viure (Veciana- Anoia, Barcelona).

Cursà els seus estudis a l'escola dels Escolapis de Diagonal- Passeig de Gràcia, on destacà per la seva precocitat en la formació. Estudià dret a la Universitat de Barcelona on es llicencià el 1889 i es doctorà a Madrid al 1890.

Als 20 anys passà una llarga temporada a Ben Viure per refer-se d'una malaltia, i és aquí on va consolidar la seva afició al camp i a la Masia Ben Viure.

En Milà i Fontanals, que el tractà personalment, l'influencià en la seva trajectòria, i en Valentí Almirall, amb qui l'unia una gran amistat, l'impulsà en el catalanisme i en la seva afició com a bibliòfil.

Després d'haver contret amistat amb els principals escriptors catalans de l'època i haver-se afiliat amb tota l'ànima al catalanisme, exercí de col.laborador a la revista *La Renaixensa*, en la que publicà als 14 anys el seu primer article amb el títol "La Tempestat" era el dia 18 de desembre de 1882.

Durant els últims quinze anys de la publicació d'aquesta revista hi col.laborà fent treballs de crítica literària o política i també feu articles a tota la restant premsa catalanista de l'època, en els que va intentar divulgar els seus principis i les altres activitats realitzades al llarg de la seva vida. L'any 1891 inicià la seva primera obra publicada, a la que en seguiren seixanta, que en tinguem notícia. Al 1914 feu la seva obra més important, *el Llibre del Consolat de Mar*.

Exercí la seva carrera d'advocat durant 10 anys tenint com a principal client a Eusebi Güell i Bacigalupi, a qui el Rei Alfons XIII atorgà el títol de Comte de Güell. L'eficaç gestió professional i l'amistat que es generà amb aquest personatge marcà el futur d'Ernest Moliné i Brasés. En fundar-se l'any 1901 la Companyia Asland hi entrà com a soci fundador i secretari general del consell d'administració. La Companyia Asland fou la primera en produir a l'estat espanyol ciment de tipus portland i es mantingué com a empresa capdavantera a les fàbriques del Clot del Moro a la Pobla de Lillet (amb un edifici modernista realitzat per l'arquitecte Rafael de Guastavino), a Moncada i Reixac, Sagunt, Villaluenga de la Sagra, Córdoba, Niebla, i Montillas.

Al tombar el segle la Companyia Asland fou una de les empreses industrials que començà a competir amb l'indústria tèxtil que fins aleshores havia estat l'única que hi havia a Catalunya.

Des del primer despaig al Carrer Cristina i després al del Passeig de Gràcia -Aragó, i viatjant quan les circumstàncies ho exigiren, Ernest Moliné i Brasés exercí la seva labor utilitzant el seu talent, amb constància i eficàcia durant 40 anys.

Eusebi Güell fou un eficaç propulsor de la cultura catalana, i així en la seva tasca professional, Ernest Moliné i Brasés trobà un ambient propici per relacionar-se amb importants personalitats. Això li permeté completar el seu cercle cultural i catalanista.

Al 1892 participà activament a l'Assemblea de Manresa, i es publicà l'edició complerta, de lletra i música, de *Els Segadors* en la qual figura la seva tornada,

Ernest Moliné
a l'edat de 7 anys quan
va començar a anar a
Ben Viure.
(Arxiu de Ben Viure)

"Bon cop de falç!
Bon cop de falç, defensors de la terra!
Bon cop de falç!"
que des d'aleshores fou consubstancial amb la cançó.

Al maig de 1899 contragué matrimoni amb Carme Casola i Roure, oficià la cerimònia el seu amic Josep Torres i Bages, que fou nomenat bisbe de Vic aquell mateix any.

Del seu matrimoni va tenir quatre filles Montserrat, Maria i Núria (bessones) i Carme.

El 30 de març de 1904 fou nomenat vocal tesorero de la Junta administrativa de la Biblioteca Pública Arús.

El 4 de Maig de 1913 ingressà a l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, on desenvolupà una important activitat.

El 7 de maig de 1913 fou nomenat membre de la Junta Especial per al foment i la bona marxa de la biblioteca de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona. De fet ja feia anys que venia col·laborant amb aquesta institució i en especial amb el Degà, Sr. Guillem Maria de Brocà. L'aportació de l'Ernest Moliné i Brasés fou important, tant per la seva dedicació personal com per la seva valuosa aportació de llibres de temes jurídics, tal i com consta en una làpida instal·lada en la biblioteca d'aquesta institució.

Presidí els Jocs Florals de Lleida el 1916 i el 1920, i actuà com a mantenidor a Barcelona amb la presidència del Mariscal Joffre.

En els darrers anys continuà la seva activitat d'una forma més assossegada, amb la qualitat i regularitat que el caracteritzaven. Acusà les accions de la dictadura militar, el bienni negre i la Guerra Civil.

Es concentrà en els ambients en els que ja havia actuat i que tenien un aire catalanista i cultural, que era el seu element.

La Companyia Asland augmentà la seva activitat i l'absorbí cada dia més.

La Reial Acadèmia de Bones Lletres era el seu casal cultural per excel·lència on s'identificà amb la seva finalitat i on tenia els seus amics més entranyables.

Continuà freqüentant l'Ateneu Barcelonès assistint de manera assídua a les tertúlies i també col·laborà en activitats.

La Biblioteca Pública Arús fou objecte de les seves atencions per tal que augmentés la

difusió cultural.

La visita, cada dia, als llibreters de vell li feia augmentar la seva biblioteca i li mantenia uns contactes culturals amb la clientela amb la qual participava en les tertúlies que en aquella època existien en aquests peculiars establiments. Continuà anant tots els anys amb regularitat a Ben Viure fins la Guerra Civil. Allà es trobava amb l'ambient natural i senzill que tant li agradava i un lloc on el temps semblava que s'havia aturat. L'Abadia de Montserrat li venia de pas al tornar de Ben Viure i hi passava cada any una setmana per canviar impressions amb els monjos i gaudir de l'esplèndida biblioteca del Monestir. Degut a les circumstàncies crítiques de la guerra civil es quedà sol al front del consell d'administració de la Companyia Asland, i hagué d'afrontar les tasques amb les circumstàncies afegides que comportava la situació dels tres anys d'alteració.

La Biblioteca Pública Arús també li proporcionà preocupacions ja que s'intentà la incautació i la dispersió del seu valuós contingut.

De tot això en sortí airosament gràcies a la seva competència i dedicació.

S'havia incorporat de molt jove a una generació d'edat més avançada i conegué personatges que perteneixeren culturalment al segle XVIII, que havien vestit amb calça curta i peruca, que havien viscut la invasió napoleònica. I conegué a altres que atravessaren l'Atlàntic amb avió, utilitzaren la radiotelefonía...

L'oblit:

La seva mort, el 12 de febrer de 1940, coincidí amb l'inici d'una època en què no es podia manifestar allò que fes referència a la cultura catalana, i en especial a l'Himne Nacional de Catalunya.

A partir de la mort de la seva vídua, Carmen Cassola i Roura, el dia 11 de juny de 1953, s'hi afegeix el fet que la biblioteca i la documentació personal, obres seves, corresponència... varen quedar en mans d'un familiar que procedí a una dispersió total d'aquesta valuosa documentació.

Posteriorment a base de múltiples búsquedes en biblioteques i llibreters d'antiquari, vaig anar recuperant els materials que, sumats amb els que em proporcionaren diversos amics i arxius, que figuren en la relació, han servit per confeccionar aquest esbós biogràfic.

No obstant això, el 14 de juny de 1947, al Museu Marítim, l'Excel·lentíssima Diputació Provincial de Barcelona i l'Excel·lentíssima Ajuntament varen col·laborar en el descobriment dels retrats de Francesc Carreras i Candi i d'Ernest

Moliné i Brasés, en reconeixement cap aquest últim de la seva obra *Consolat de Mar*. El director del Museu F. Condeminas diu en carta, el 24 d'octubre de 1942, que Ernest Moliné i Brasés té estada perenne en aquest museu i adjunta una entrada franquícia per a tota la família.

Degut a les circumstàncies ja esmentades, la memòria d'Ernest Moliné i Brasés ha quedat arraconada i, a part del Museu Marítim, i que en tinguem notícies, solament s'han publicat unes notes a la *Gran Enciclopèdia Catalana*, al *Diccionari Enciclopèdic Albertí*, i a l'*Enciclopèdia General del Mar*. Una referència notable és la que va fer el Dr. Martin de Riquer a la Reial Acadèmia de Bones Lletres a Barcelona, en la seva recepció pública del 26 de març de 1944 a l'ocupar el seient que deixà vacant Ernest Moliné i Brasés.

Recuperació:

El 10 de desembre de 1977 l'historiador i polític Josep Maria Ainaud de Lasarte en un article aparegut al Correu Català reivindicà la paternitat d'Ernest Moliné i Brasés de la tornada de l'Himne de Catalunya.

El març de 1983 el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya edita el llibre *Els Segadors. Himne Nacional de Catalunya* per Josep Massot i Muntaner, Salvador Pueyo, i Oriol Martorell en el que s'explica la gènesis de l'himne.

El 25 de Febrer de 1993 el Molt Hble. President de la Generalitat de Catalunya, Sr. Jordi Pujol, propugna i signa la Llei 1/1993, aprovada pel Parlament de Catalunya, declarant la cançó popular *Els Segadors* com a himne oficial de Catalunya conservant la tornada d'Ernest Moliné.

Aquest mateix any apareix una segona edició del llibre *Els segadors, Himne Nacional de Catalunya* publicada per l'Abadia de Montserrat i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya en el que figura el text de l'esmentada llei.

El gener de 1995, i amb la inapreciable col.laboració d'Elisabet Tort i Nasarre, comença a Ben Viure l'organització de l'arxiu històric de la Masia Ben Viure i Ernest Moliné i Brasés. Durant el febrer s'inicien els contactes amb el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya per tal de realitzar un homenatge a Ernest Moliné i Brasés, muntant un memorial que englobi tota la Masia de Ben Viure.

Al juny es va acabar l'esbós biogràfic que ser-

virà d'orientació per tal de realitzar un posterior estudi.

El 29 de novembre de 1995 l'Hble. Conseller de Cultura ens comunica per carta l'interès personal del Molt Hble. President de la Generalitat Sr. Jordi Pujol, i el seu propi, per col.laborar en aquest projecte que ara ja és una realitat i en el qual també han col.laborat diverses institucions.

La tasca que realitzà Ernest Moliné i Brasés fou de gran qualitat i quantitat. Serà precís, per tant, continuar les investigacions per tal d'anar completant el coneixement de la seva obra. Per això es continuarà treballant a l'arxiu de Ben Viure i es demana la col.laboració dels estudiosos i ciutadans en general, per tal de realitzar una biografia més completa.

Foto d'Ernest Moliné i Brasés
procedent de la seva orla de fi de carrera de dret el 1889. (Arxiu de Ben Viure)

Ernest Moliné i Brasés
a ben Viure. (Arxiu de Ben Viure)

Els segadors, himne nacional de Catalunya.

Als 20 anys i per refer-se d'una malaltia anà a passar un hivern a Ben Viure, on va conviure amb els masovers. És en aquesta ocasió en que consolidà la seva afició al camp i quan escriví la poesia titulada "Malaltia als vint anys". Ben Viure és una masia situada al centre de Catalunya, al terme municipal de Veciana, a cavall de les comarques de l'Anoia i la Segarra. Es troba aïllada sobre un turó dominant un ampli horitzó, sense obstacles, envoltada de camps de conreu i boscos de roures i alzines. La fina sensibilitat, el caràcter auster i senzill i poc amic de la vida mundana, foren motiu per quedar captivat pel paisatge i la gent senzilla i treballadora d'aquesta contrada.

El deliri i satisfacció màxima de l'Ernest Moliné i Brasés fou venir a passar l'estiu a Ben Viure, on gaudia d'un ambient natural i es podia relaxar de tot el què comportava la societat de la seva època, tant lligada a les formes i a la normativa estricta.

Començà a venir amb els seus germans i després acompanyat de la seva esposa i filles. Aquí havia trobat un ambient natural on se sentia satisfet personalment, ja que li permetia poder conviure amb la forma natural i espontània dels pagesos. Molts d'aquests encara el recorden amb el nom de "Sr. Ernesto".

Encara es conserven aquí molts records; el seu escriptori portàtil, una llanterna màgica, roba de camp, mobles i diversos objectes, i pinyes d'espígol per aromatitzar els seus llibres...

Un fet interessant i possiblement gens conegut, és el de la relació existent entre la masia Ben Viure i l'Himne Nacional de Catalunya. Aquest esdeveniment té la seva arrel amb els vincles mateixos de la família, ja que Ernest Moliné i Brasés va compondre un fragment del conegut i patriòtic Himne Nacional de Catalunya, a la masia Ben Viure.

La lletra històric - patriòtica, que seria la base de la recuperació d'*Els Segadors*, va ser recollida al voltant de l'any 1863 i publicada per primera vegada l'any 1882 per Milà i Fontanals. Aquestes dates contradiuen la versió generalment acceptada que la publicació l'havia realitzat Milà l'any 1853 i que la primera proposta d'adopció com a Himne Nacional de Catalunya data del 1870.

Un fet curiós és que la lletra publicada per Milà fou objecte, deu anys més tard, l'any 1892, d'una operació molt especial. Francesc Alió, va publicar en les seves "Cançons populars catalanes" una versió amb música d'*Els Segadors*. Per això, va agafar la lletra coneguda,

probablement a través de la versió de Milà, i la va sotmetre a petits canvis. Per exemple, l'inicial "Ai ditxosa Catalunya" va quedar convertit en "Catalunya comptat gran", probablement per semblança a un parell de cançons populars que s'iniciaven amb "Barcelona, ciutat gran". El més curiós és que en aquell moment, ja no es coneixia la música que acompanyava a aquesta lletra popular. S'imaginava que el romanç en qüestió havia estat cantat, es coneixien fins i tot algunes de les seves tornades "Valeu-me, Mare de Déu, i Santa Eulàlia beneïta", però no la seva música. Francesc Alió volia que la lletra històric - patriòtica es cantés, la va creuar amb una cançó amorosa, pujada de to, que parlava també de segadors però amb distinta intenció:

"Si n'eren tres segadors portaven la fals daurada
ja se'n posen a cantar sota la balconada"

Però resulta que aquesta cançó amorosa de segadors tenia una tonada que havia d'incorporar musicalment, però era de to no adient per a l'ús patriòtic:

"Segueu arran
segueu arran que la palla va cara
segueu arran"

Per tal de solucionar-ho, el poeta Ernest Moliné i Brasés li va compondre el:

"Bon cop de falç,
bon cop de falç defensors de la terra,
bon cop de falç."

i des d'aleshores ençà han esdevingut la base de la cançó.

Al 1899 Emili Guanyavents compongué una nova lletra per tal d'adaptar-la a la melodia d'*Els Segadors* conservant la tornada d'Ernest Moliné i Brasés. Aquesta nova lletra la presentà al concurs convocat per "*La Nació Catalana*" i en sortí guanyadora quedant així format el text definitiu.

Posteriorment, el 25 de febrer de 1993, el Molt Honorable President de la Generalitat promulgà la LLei 1/1993, aprovada pel Parlament de Catalunya, declarant "*Els Segadors*" com a himne nacional de Catalunya, i conservant la tornada d'Ernest Moliné i Brasés.

La tornada de l'himne de Catalunya d'Ernest Moliné i Brasés té cada dia més importància vist des de la perspectiva històrica. Des del primer moment el poble la feu com a cosa seva i ha resistit amb clamor popular totes les prohibicions, tant les totals com les que només afectaven la tornada, canvis de text i fins i tot diferents intents de canvi d'himne per part de l'administració catalana.

Ernest Moliné tenia una gran afició a la música.

ca en especial per la cançó i la música popular catalana. Fou un dels fundadors de l'Orfeó Català l'any 1891 i era un assídu als concerts. Precisament l'Orfeó Català s'estrenà en el primer concert al saló de congressos del Palau de Ciències el 31 de Juliol de 1892, en el repertori del qual hi figuraven *Els Segadors* amb la nova tornada.

L'Ernest Moliné i Brasés posseïa un gramòfon "La voz de su amo" que li permetia poder gaudir amb plaer de les cantades de l'Escolania de Montserrat, de l'Orfeó Català, de sardanes i de cançons com les del popular Emili Vendrell.

Llibre del consolat de mar (1914):

La seva gran obra és "*Les costums marítimes de Barcelona*" universalment conegudes com a "*LLibre del Consolat de Mar*".

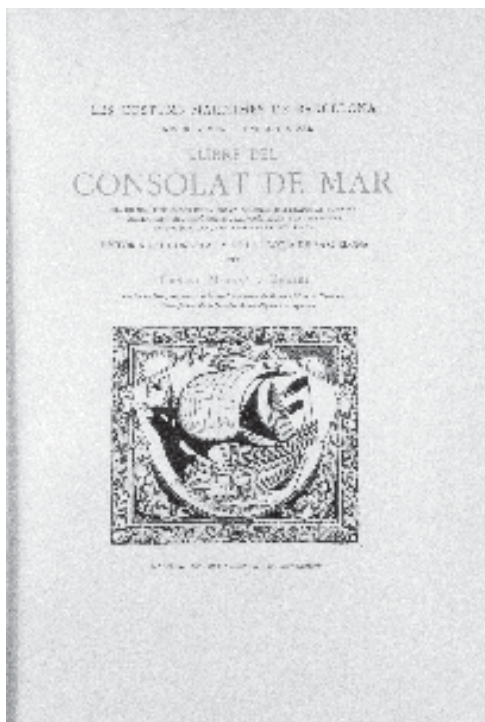
Ernest Moliné i Brasés va haver de depurar el text, retornant-lo a l'original, deixant-se portar pel seu amor literari i pel seu respecte històric, pel mateix que el Consolat pertany a la vegada a la nostra literatura i al nostre dret, l'enriquí pròdigament amb un glossari que pot servir de material lingüístic per a tots els estudiosos, fent evident la riquesa de formes i expressions de la nostra llengua que, en els afers i negocis de mar, fou en altres temps la veu de la justícia.

En el llegat de Moliné resulta evidenciat que els primers manuscrits de que es té notícia del Consolat del Mar, estaven escrits en català, rellevant l'origen d'aquesta compilació amb la denominació de *Les costums marítimes de Barcelona* i que regi tot el món antic, resplendint amb llum original.

L'edició monumental d'aquesta obra figurà en l'instal·lació que l'Institut de les Arts del Llibre feu a la gran exposició de la Impremta, organitzada per la ciutat de Leipzig.

Reproduïm un fragment del discurs del Dr. Martín de Riquer en la seva recepció pública a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona l'any 1944, que creiem que és un dels millors resums que s'han fet sobre l'obra del Llibre del Consolat de Mar;

"L'obra més important de Moliné i Brasés, i que ella sola ja és suficient per acreditar un investigador, és la seva monumental edició del *Llibre del Consolat de Mar*, en la que hi van conjuntament la bona presentació i el rigor científic. En aquesta obra Moliné i Brasés se'ns presenta en les seves facetes de jurista, crític, historiador i filòleg, ja que així mateix ho requeria aquest ambiciós propòsit que va dur a terme amb una extraordinària competència. Com a

Portada del Llibre del Consolat del Mar.
(Arxiu de Ben Viure)

jurista treu a la llum molts dels problemes que presenta el Consolat, i que només podien esclarir-se amb un gran coneixement de la història del dret; com a crític va dur a terme una edició pulcra, correcta, i encertada dins la complicació de les diferents redaccions i nombroses variants que presenta el text que es va proposar editar; com a historiador demostrà conèixer a fons el complex mecanisme dels orígens i evolució de l'expansió marítima de Catalunya; com a filòleg va fer uns vocabularis molt competents dels que només en podia sortir airós amb la base dels seus profunds coneixements de la llengua antiga i el seu fi sentit etimològic."

En el dret dels Països Catalans hi hagué, a més del dret comprès en el que hom pot anomenar sistema jurídic ordinari, branques determinades del dret que, o bé pertanyien a sistemes jurídics diferents del català, o bé constituïren un sistema jurídic propi. En el segon cas hi ha l'aplicació dels *Costums de Mar*, més tard refosos dins la col·lecció anomenada *Llibre del consolat de mar*, en el *ius fori* dels con-

Quadre pintat per Lluís Moliné
on es veu a Ernest Moliné i la taula escriptori on va escriure la tonada de l'Himne Nacional de Catalunya. Avui es conserva integrat amb tot el mobiliari original.

solats. Aquest, encara que redactat als Països Catalans, segons demostrà Ernest Moliné i Brasés, i per tant integrant del dret català, tingué un abast geogràfic molt més extens, per tal com ràpidament, en la seva redacció mallorquina *O Vulgata*, assolí acceptació universal. Potser és la única branca del dret català en què es dona aquesta característica.

Els seus preceptes no regulaven només els aspectes comercials de la navegació sino que establien també normes de dret marítim internacional, dret processal i dret orgànic dels consols del mar. Aquesta expansió geogràfica forma part dels que hom podria anomenar Dret Català Aplicat fora dels Països Catalans. Així doncs el llegat d'Ernest Moliné i Brasés ens dona una projecció cap al món exterior del dret català i fa que el puguem considerar amb justícia com a Català Universal.

Bibliòfil:

Ernest Moliné i Brasés dedicà bona part de les seves energies i del cabal dels seus coneixements a la formació de la seva biblioteca particular, per tenir a mà les fonts d'estudi i consulta.

Aquesta gran afició pels llibres el portà a ser el fundador de l'Associació Catalana de Bibliòfils, junt amb Pau Font de Rubinat, Antoni Rubió i LLuch, Ignasi de Gener i de Milà de la Roca, Alexandre de Riquer i Eudald Canibell. El seu ex-libris, dissenyat pel llibreter Batlle, era signe de distinció. El tenia en diverses mides, i només el col·locava en aquells llibres que ell considerava de categoria.

La seva biblioteca era un perfecte santuari amb un gran ordre i on tots els detalls estaven cuidats amb esquisitesa.

Coneixia totes les biblioteques importants de Catalunya.

Cada any al tornar de Ben Viure s'instal·lava amb la família en una cel·la del Monestir de Montserrat on passaven una setmana canviant impressions amb els monjos o consultant la Biblioteca de l'Abadia.

Ateneu Barcelonès:

Fou un assíduu membre d'aquesta institució en la què col·laborà com a bibliotecari. El 28 de març de 1935 presentà un treball sobre l'obra de Narcís Ollé amb motiu de la col·locació d'un bust del gran novel·lista.

L'aleshores president d'aquesta institució, Eduard Fontserè, l'hi agraeix amb una carta.

Col·legi d'Advocats:

Com a professional i coneixedor de la bibliografia i el cultiu del dret col·laborà amb el Col·legi d'Advocats de Barcelona, institució a la qual es dedicà amb entusiasme, formant part de la comissió de la biblioteca des del 7 de maig de 1913.

Biblioteca Pública Arús:

El 30 de març de 1904 fou nomenat vocal tresorer de la junta administrativa de la Biblioteca Pública Arús, que havia estat creada per Valentí Almirall, complint l'encàrrec testamentari del Sr. Rossend Arús i Arderiu, i que fou inaugurada l'any 1895, i que al 1904 constava de 20.000 exemplars.

Mort Valentí Almirall en aquell mateix any va passar a ser impulsada per Francesch de Bofarull i Celso Gomis.

Ernest Moliné desenvolupà el seu càrrec durant 36 anys amb gran intel·ligència, identificant-se sempre amb les altes finalitats de la fundació i del patronat que la regia, segons una carta del 27 de febrer de 1940 de Tomàs Carreras i Artau.

Amb tots els esforços i amb les possibilitats econòmiques de què es disposava, continuà incrementant el nombre de llibres, fins al 1939 en que la biblioteca fou clausurada.

Al 1967 tornà a obrir-se aquesta biblioteca i actualment disposa de més de 60.000 volums.

Els Jocs Florals:

La seva sensibilitat i el seu catalanisme li feren dedicar una gran activitat als Jocs Florals. En repetides ocasions actuà de mantenidor en els Jocs Florals de Barcelona, on cal ressaltar els que presidí el Mariscal Joffre al Palau de Belles Arts, l'any 1920.

L'any 1916 presidí els Jocs Florals de Lleida.

Un dels seus treballs crítics més extensos i de major vàlua és el de la seva entrada a l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, i que versà sobre la primera vint-i-cinquena dels Jocs Florals.

Assamblea de Manresa:

La dedicació al catalanisme i la relació que tenia amb Valentí Almirall, LLuís Domènec i Muntaner, i altres, el portaren a participar l'any 1892 a l'Assamblea de Manresa, on van ser aprovades les Bases per a la Constitució Regional Catalana.

La celebració d'aquesta important assamblea coincidí amb l'edició complerta de lletra i música de *Els Segadors*, en el recull de cançons populars de Francesc Alió.

Acadèmia de Bones Lletres:

El 4 de Maig de 1913 ingressà a l'Acadèmia barcelonina de Bones Lletres, on estava ja desenvolupant una activitat molt remarcable i assídua, especialitzat en notícies biogràfiques d'antics membres d'aquella mateixa corporació. Aquests treballs han permès tenir esment d'una quantitat apreciable de literats i erudits menors que altrament haurien caigut en l'oblit. Ocupà el setial que deixà vacant Antonio Aulestia i Pijoan.

El seu discurs amb el títol "La primera vint-i-cinquena dels Jocs Florals" tingué un ampli ressò i fou respòst, fent-li el compliment de benvinguda, per Joseph Pella i Fargas.

La seva aportació fou molt remarcable, en el llibre d'actes d'aquesta Acadèmia; es reflecteix una constant assistència amb moltes intervencions. Tingué al seu càrrec el Butlletí fins al 1923, on hi publicà nombrosos treballs.

Tingué al seu càrrec diversos discursos de recepció de nous acadèmics, destacant el que pronuncià el 14 de juny de 1923 en la recepció de Caterina Albert i Paradís - Víctor Català.

En un article publicat a *La Vanguardia* el dia 8-5-95 titulat "Mujeres en la Acadèmia", Rosa Maria Piñol fa la següent referència; "El 14 de gener de 1923, Caterina Albert i Paradís - Víctor Català- es convertí en la primera dona que acollia l'Acadèmia després de més de dos segles. L'autora de *Solitud* interpretà aquest honor que se li feia com "una mostra de consideració y un estimul a les dones catalanes que s'ocupen y preocupen dels negocis de l'esperit". Ernest Moliné, en el seu discurs de resposta, exposava alguns arguments de pes: "Ja sabíem nosaltres que la nostra gentil convidada era molt més que la clàssica mestressa de casa catalana, la que sol compartir sos dies entre les petites feynes de casa, y la vetlla de la mare malalta", i afegia que "a més d'ésser dona exemplar y poetesa, folklorista y narradora, es, y axò ho sabeu mellor que jo, la escriptora de temperament robust y originalíssim que ha donat la nota més plena, més vibrant, més sonora y, deixeu'm'ho dir, més mascle (sic), en la novela catalana".

Cronologia d'Ernest Moliné i Brasés

Primers anys i formació (1868-1881):

1868 - Naixement a Barcelona el 28 d'agost. Fill de Joan Moliné i Arnella i Francisca Brasés i Trias. Era el segon de cinc germans.

1875 - Per primera vegada visita Ben Viure per

passar-hi l'estiu. Ho seguirà fent durant 60 anys sense interrupció, fins l'estiu de 1935. La Guerra Civil marca la fi de les seves estades a Ben Viure.

1877 - Comença els estudis a l'escola dels Escolapis de la Diagonal a Barcelona.

L'aparició pública (1882 - 1992):

Col.laboració a *La Renaixensa*. Activitat política. Els Segadors.

1882 - El 18 de desembre *La Renaixensa* publica el seu primer article La Tempestat. Seguirà fent-ho en aquesta revista fins a la fi d'aquesta publicació amb un total d'unes 800 pàgines.

1884 - Es matricula a la Univesitat de Barcelona a la carrera de Dret.

1886 - Directiu i fundador del centre Escolar Catalanista.

1887 - 5 de novembre es crea la Lliga de Catalunya, on forma part de la Junta.

1888 - Signa el Missatge a la Reina Regent.

1888 - Publica la seva carta pròleg en el llibre *Bosqueroles* de Jaume Novellas de Molins.

1888 - Després de superar una malaltia, per refer-se passa un hivern a Ben Viure. Escriu la poesia *Malaltia als 20 anys*.

1889 - Es llicencia en Dret.

1889 - Membre de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

1890 - Es doctora a Madrid, on s'allotja a casa del seu oncle Andreu Brasés i Trias que era un reputat comediògraf, i junts tenen un lloc important en la fundació del Centre Català de Madrid.

1891 - Fou un dels fundadors de l'Orfeó Català.

1891 - Entra a formar part de la Junta de la Unió Catalanista al crear-se aquesta entitat.

1891 - Dins la Unió Catalanista presenta esmenes al projecte de bases per a la constitució regional catalana i fou escollit per formar part de les Juntes Permanents 1896, 1901, 1902, i 1903, i com a delegat a les assemblees de Manresa (1892), Reus (1893), Balaguer (1894), Olot (1895), Girona (1897), Terrassa (1901), i Barcelona (1904).

1891 - Publica la seva primera obra; *Gerarquia i descentralització*.

1892 - Participa activament a l'Assamblea de Manresa. Defensa les bases 8ª, 9ª, 10ª, 11ª i 12ª.

1892 - Es publica l'edició completa de lletra i música d' *Els Segadors* en la qual figura la seva tornada:

Bon cop de falç!
Bon cop de falç defensors de la terra!

Bon cop de falç!

que fou escrita a Ben Viure inspirada en els treballs del camp i que des d'aleshores ençà ha esdevingut la base de la cançó.

1892 - Publicació de *Cuentos y novelas curtas. Historia d'un cavall- Lucerna*, del Comte LLeó Tolstoi. Traduit per Ernest Moliné i Brasés.

La plenitud (1893 - 1923):

Activitat Política. Crítica literària. Articles d'opinió.

1893 - Delegat a l'Assamblea de Reus.

1894 - Delegat a l'Assamblea de Balaguer.

1894 - Al 18 de maig i d'una manera inesperada mor el seu pare Joan Moliné i Arnella.

1894 - El 18 de Juny mor el seu oncle Josep Moliné i Arnella que incità el gust d'Ernest Moliné i Brasés per les obres d'art.

1895 - Delegat a l'Assamblea d'Olot.

1895 - Forma part de la Junta Permanent de la Unió Catalanista, com a secretari.

1897 - Delegat a l'Assamblea de Girona.

1897 - Signa el Missatge al Rei dels Helens. Arran d'aquesta tramesa foren prohibides les cançons catalanistes com *Els Segadors* pel Governador de Barcelona.

1898 - El 25 de gener mor la seva germana petita Francisca.

1899 - Al mes de maig va contraure matrimoni amb Carme Casola i Roure i va anar a residir a la Riera de St. Joan, 8 de Barcelona. Oficià la cerimònia el seu amic Josep Torres i Bages que fou nomenat Bisbe de Vic, aquell mateix any i l'apadrinà l'Excel·lentíssim Sr. D. Eusebio Güell Bacigalupi, Comte de Güell.

1899 - Emili Guanyavents escriu per a la melodia d'*Els Segadors*, el text que fou adaptat com a himne nacional de Catalunya i que conserva la tornada d'Ernest Moliné i Brasés.

1900 - Canvi de domicili a causa de la "Reforma" i va al Carrer Casp núm 42.

1900 - El Governador de Girona prohibí el cant d'*Els Segadors*.

1900 - Naixement de la seva primera filla, Montserrat.

1901 - Canvia al domicili del Carrer Junqueres núm 14.

1901 - El 15 de Juliol té lloc la fundació per part del Sr. Eusebio Güell i Bacigalupi de La Compañia General de Asfaltos y Portland Asland, i Ernest Moliné i Brasés és nomenat Secretari General del Consell d'Administració. Càrrec que exercí fins al final de la seva vida.

1901 - Delegat de l'Assamblea a Terrassa.

1901 - Forma part de la Junta Permanent de la Unió Catalanista.

1902 - Fou un dels components de la Societat Anònima creada per salvar *La Renaixensa*.

1902 - Inicia la seva col.laboració amb Mn. Antoni Mª Alcover en l'obra del Diccionari Català.

1902 - Forma part de la Junta Permanent de la Unió Catalanista.

1902 - El 28 d'abril neixen les seves dues filles bessones, Maria i Núria.

1903 - El 27 de Novembre fou nomenat soci corresponent de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense.

1903 - Fou nomenat Secretari de l'Ateneu Barcelonès.

1903 - Forma part de la Junta Permanent de la Unió Catalanista.

1904 - Delegat de l'Assamblea de Barcelona.

1904 - Fou un dels fundadors de la Societat Catalana de Bibliòfils.

1904 - Fou nomenat vocal i tresorer de la Biblioteca Pública Arús, càrrec que exercí fins al final de la seva vida.

1905 - Antón Busquets i Punset publica la recopilació *Aplech, models en vers i en prosa del nostre Renaixement per ús de les escoles de Catalunya, Mallorca, València i Rosselló*, on hi figura el seu article Orientació.

1905 - Fa donació a l'Ajuntament de Barcelona de diversos documents dels segles XIV al XVIII referents a la Confraria de St. Marc Evangelista de l'Antic Gremi Sabater d'aquesta ciutat.

La plenitud

Treballs d'investigació erudita.

1906 - Publicació de *Llibret de poesies íntimes*.

1906 - Participa en el Primer Congrés Internacional de LLengua Catalana.

1906 - S'adherí a la Solidaritat catalana en la seva fundació.

1906 - 1907 - Col·labora en el *Recull de textos catalans antics*. La cura d'aquesta publicació marca una fita pels bibliòfils catalans.

1907 - Publica *Resum sintètic de la Història del Catalanisme*.

1907 - Forma part del patronat del Laboratori de Física experimental "Mentora Alsina" al morir el seu amic i fundador Ferran Alsina.

1907 - Forma part del jurat pel concurs literari convocat per *El poble Català* dedicat a la novel·la catalana, junt amb J. Pin i Soler, Joan Maragall i Geroni Zanné.

1907 - Publica *Document sobre la Unió dels vescomptats de Castellbó y de Cerdanya*.

1907 - El 17 de novembre va néixer la seva filla Carme.

1908 - Publica *La Santíssima passió de nostre Senyor Jesuchrist segons tots los quatre evangelistes*.

1908 - Publica *La letra dels reials costums del Petrarca*.

1908 - El 1 de novembre S. M. el Rei Alfons XIII realitza una visita a la fàbrica de ciment de la Compañia Asland a La Pobla de Lillet acompanyat del President del Consell de Ministres D. Antronio Maura i altres representants de l'estat i de la indústria. Els il·lustres personatges foren rebuts pel Comte de Güell i el Consell d'Administració de l'Empresa i com a secretari general feu els honors als esmentats personatges.

1909 - Publica *Avisos de amich*.

1909 - Publica *La descripció de Catalunya* del P. Diago.

1910 - Publica *Passió, mort i aparicions de N.S. Jesucrist. Manuscrit inèdit del segle XIV*. Estudi d'un manuscrit català que li fou facilitat per l'erudit rector de Sta. Coloma de Queralt, Mossèn Segura. Treball realitzat a Ben Viure.

1910 - El 25 de febrer el Governador de Barcelona comunica l'acord de la Diputació de Barcelona de donar un vot de gràcies als senyors LLuís Domenèch i Muntaner i Ernest Moliné i Brasés, al Bayle del Reial Patrimoni, i al President d'aquesta corporació Sr Enric Prat de la Riba per les gestions practicades en pro de la conservació de l'Arxiu del Reial Patrimoni i la definitiva instal·lació en un dels locals de l'antiga Audiència, que actualment està incorporat a l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

1910 - Publica *Fragments d'una "Vida de Sant Apoloni"*, text català desconegut.

1911 - Publica *Variant desconeguda de la butlla catalana 1483*.

1911 - Publica *La llengua catalana. Estudi històric*.

1911 - Publica *Les cent millors poesies de la Llengua Catalana* en edició de bibliòfil. En edició popular s'arriba a un tiratge de 5.000 exemplars que en aquella època fou tot un rècord.

1911 - Publica *Notes per la biografia d'en Bruniquer*.

1911 - Publica *Llegendes rimades de la Bíblia de Sevilla*.

1911 - Publica *Inventari i encant d'una especieria cerverina de segle XIV*.

1912 - El 30 de gener mor la seva mare Francisca Brasés i Trias.

1912 - Publica *Dels dies en que foren publicats alguns follets de la guerra dels Segadors*.

1912 - Publica *Textes catalans -provençals dels segles XIII - XIV*. Estudi d'un manuscrit de la parròquia de Freixenet, al costat de Ben Viure.

1913 - Publica *Textes vulgars del segle XV*.

1913 - Publica *Alguns documents inèdits per la Història de la Pintura Catalana*.

1913 - El 4 de Maig fou rebut a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona ocupant el setial que deixà vacant Antoni Aulestia i Pijoan, amb la medalla núm 17. El seu discurs amb el títol "La primera vintinquena dels jocs florals tingué un ampli ressó i fou respòs fent-li el compliment de benvinguda per Joseph Pella i Forgas.

1913 - El 7 de maig és nomenat membre de la junta especial creada per al foment i la bona marxa de la biblioteca del Col·legi d'advocats de Barcelona.

- 1913** - Publica *Adició al textos Catalans Provençals*.
- 1913** - Col·labora en el volum Catalunya de la Geografia de Carreras Candi en el capítol La Llengua Catalana.
- 1913** - Publica *Inventari d'en Gomar de Santa Coloma de Queralt segle XIV*.
- 1913** - Al novembre viatja a Còrdoba, Màlaga, Algeciras, Càdiz, Sevilla, Granada i Madrid per temes de la Companyia Asland.
- 1914** - Publica *Receptari de Micer Johan 1466*. Manuscrit inèdit.
- 1914** - En la epidèmia de tifus que es declarà aquest any a Barcelona va contraure aquesta malaltia juntament amb tres de les seves filles i dues serventes. La seva llar es convertí en una mena d'hospital a càrrec de la seva muller. Excepte una de les serventes, que morí, la resta sortiren de la malaltia i això donà el motiu que el decidí a buscar un nou domicili i instal·lar-se definitivament al Passeig de Gràcia núm 93.
- 1914** - Publica *Poesias (Lectura Popular vol VIII núm 127)*.
- 1914** - Publica *Las costums maritimes de Barcelona*. Universalment conegudes com a *Llibre del Consolat de Mar*. Es sens dubte la seva obra més notable.
- 1914** - Discurs llegit a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona en la recepció pública de D. Ramon Miquel i Planas.
- 1914** - Mor a Barcelona el seu oncle Andreu Brasés i Trias. Dramaturg i autor d'un bon nombre d'obres teatrals i que l'influí en la dedicació a la seva llengua materna.
- 1915** - Publica *Establiments de l'ordre de cavalleria de Sant Jaume*.
- 1915** - Publica *La batalla de Montjuich y la mort den Claris*.
- 1915** - Fou un dels fundadors de l'Acadèmia de la Llengua Catalana.
- 1916** - Publica *Noticiari català dels segles XIV i XV*.
- 1916** - Publica *Mes sobre la descripció de Catalunya* del P. Diago.
- 1916** - Presidí els Jocs Florals de Lleida pronunciant el discurs Noves idealitats que aconseguí despertar un gran ressó dins dels ambients intel·lectuals.
- 1917** - Publica *L'Acadèmia dels desconfiats. Notícia històrica*.
- 1917** - Publica *L'antich ordre judiciari observat en la cort dels Consols de la Mar de Barcelona*. Manuscrit del segle XV.
- 1918** - Discursos llegits a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona en la solemne recepció pública de Joseph Maria Roca.
- 1918** - Publica *Llibreters barcelonins del segle XVII Cabrit Trinxer*.
- 1918** - Publica el treball *L'Antoni Aulestia i Pijoan*.
- 1918** - El 26 d'octubre es nomenat bibliotecari, arxiver i responsable de l'edició del *Butlletí de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona*.
- 1918** - Mor Eusebi Güell i Bacigalupi, Comte de Güell, fundador de la Companyia Asland i gran patrici barcelonès.
- 1919** - Discursos llegits a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona en la solemne recepció pública de l'acadèmic electe D. Daniel Girona i Llagostera.
- 1920** - Publica *Flor d'enamorats*.
- 1920** - Junt amb Miquel S. Oliver, Joseph Franquesa i Gomis, Joaquim Ruyra i Joaquim Miret i Sans, forma part del Jurat del Concurs Literari dedicat a la novel·la històrica escrita en català.
- 1920** - En els Jocs Florals que foren presidits pel Mariscal Joseph Joffre, actuà com a mantenidor junt amb Antoni Rubió i LLuch, LLuís Millet, i Ramon Miquel i Planas.
- 1920** - Prohibició per ordre governativa de cantar *Els Segadors*.
- 1920** - Durant l'octubre i el novembre realitza un viatge a Bèlgica, França i Itàlia acompanyat del llibreter Anselm Domènech.
- 1921** - Durant els mesos d'octubre, novembre, i desembre viatja a Madrid i Bilbao per temes de la Companyia Asland.
- 1922** - Publica *Inventari y encant dels bens d'un notari barceloní*.
- 1922** - Discurs llegit a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona en la solemne recepció pública de D. Bonaventura Bassegoda.

1922 - Publicació *Historia de Catalunya* per Antoni Aulestia i Pijoan, comentada i continuada per Ernest Moliné i Brasés.

1923 - Discursos llegits a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona en la solemne recepció pública de Victor Català el dia 14 de gener de 1923.

1923 - Actua de president en els Jocs Florals de l'Orfeó Gracienc.

1923 - El dia 11 de Juliol, i en carta al President de la Reial Acadèmia de Bones Lletres, Sr. Francesc Carreras i Candi, presenta la dimissió amb caràcter irrevocable com a encarregat de la publicació del Butlletí així com també el d'arxiver i bibliotecari alegant no trobar-se prou assistit de la benevolència de tots els companys de l'Acadèmia i de la Junta.

1923 - El 15 de Setembre comença la dictadura de Primo de Rivera quedant prohibit el cant d'Els Segadors fins el 28 de gener de 1930 quan caigué l'esmentada dictadura.

Els darrers anys(1924 - 1940):

1924 - Publica *Comentaris academics. Discurs llegit en la sessió inaugural del curs 1924-1925 de la Reial Acadèmia de Bones Lletres.*

1924 - Els principals escriptors en llengua castellana envien al directori militar un missatge de simpatia a la llengua catalana. La Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona contesta amb agrament el 28 de març amb un missatge signat pel seu president, F. Carreras i Candi, i el seu secretari, D. Girona i Llagostera, que es publicà al butlletí de l'Acadèmia núm 28. En realitat el missatge de contestació i agrament l'escriu Ernest Moliné i Brasés tal i com figura en el manuscrit que es troba a l'Acadèmia.

1924 - Per tal que la ciutat de Barcelona fruís de l'important biblioteca que havia reunit l'oferí a l'Ajuntament però aquest, més preocupat per coses de política que de cultura, deixà córrer el temps fins que Moliné i Brasés es decidí a traspasar-la al bibliòfil Domenenc Carles Tolrà.

1925-1926 - Publica *Epistolari de Marian Aguiló.*

1926 - Publica Don Victor Balaguer, amb motiu del centenari.

1927 - Rep en herència la biblioteca del Sr. Josep Pujol i Colom on la majoria de llibres són els que havia traspassat anys abans a Tolrà i a més a més el raríssim llibre *Descripció de Barcelona* per Jorba.

1928 - Publicació de *Descripció de les excelències de la muy insigne ciutat de Barcelona* de Jorba. Publicació en facsímil comentada en base de l'original que havia heretat del Sr. Josep Pujol.

1928 - El desembre es casa la seva filla Carme amb Ricard Guille i Soler, que havia descobert i excavat els sepulcres de l'època del repoblament a Ben Viure.

1929 - En ocasió del segon centenari de la Reial Acadèmia de Bones Lletres escriu *Noves rimades* en el Butlletí de l'esmentada Acadèmia.

1930 - El 28 de gener cau la Dictadura de Primo de Rivera, i acaba la prohibició de cantar *Els Segadors*.

1931 - El 18 d'abril al Palau de la Música fou proclamat, d'una manera tumultuosa i entusiàstica, *Els Segadors* com a himne nacional davant l'intent d'instaurar *El Cant Del Poble*.

1931 - El 8 de febrer llegeix un discurs a la Reial Acadèmia de Bones Lletres a la memòria de Josep Maria Roca.

1932 - Tradueix i es fa la publicació de la poesia original de Rudgard Kipling divulgada a tota Anglaterra i als Estats Units d'Amèrica com a himne a la voluntat i cant a l'estoïcisme.

1932 - Es posa fi a la lluita per l'ortografia catalana.

1933 - Mor el seu germà Geroni el dia 5 de Febrer.

1933 - Viatge particular a Mallorca i València durant el març i l'abril.

1933 - Publica *L'Academia de Bones Lletres i el Renaixement Català.*

1933 - El 21 d'octubre participa en la històrica inauguració del curs de la Reial Acadèmia de Bones Lletres a la biblioteca del Monestir de Poblet, on llegí el treball *Belleses literàries* en un incunable català.

1934 - Durant el bien negre queda prohibit l'Himne dels Segadors.

1935 - En la vetllada del 28 de març organitzada per l'Ateneu Barcelonès és instal·lat un bust de Narcís Oller. Hi llegeix un treball dedicat a l'il·lustre escriptor.

1935 - Després d'una llarga malaltia va morir la seva filla Núria el 13 de febrer.

1935 - El desembre es casa la seva filla Montserrat amb Pere Sugañes i Ferrer.

1936 - Llegeix a l'Acadèmia el discurs en memòria de Josep Maria Roca.

1936 - El 27 de febrer mor el seu germà Lluís.

1936 - 1939 - El 18 de Juliol de 1936 estalla la Guerra Civil. Segueix fent la seva vida amb les restriccions pròpies d'aquestes circumstàncies. L'Acadèmia de Bones Lletres suprimeix les seves activitats.

A l'estiu ja no va a Ben Viure. Allà hi ha quedat la seva germana Maria a qui han sorprès els aconteixements i on passarà els tres llargs anys que duraren les hostilitats.

1936-1939 - Es veu obligat a afrontar en solitari les tasques del Consell d'Administració de la Companyia Asland. També la Biblioteca Pública Arús necessita de les seves gestions per tal de preservar-la d'una incautació i dispersió del seu valuós contingut.

1936-1939 - A Ben Viure s'instal·la l'Estat Ma-

jor republicà que havia d'aturar l'avanç nacionalista. La Masia va ser bombardejada per l'artilleria però, afortunadament, erraren la punteria.

1936-1939 - Un dia fou atropellat per un autobús de la Companyia Roca de Transports Urbans, on va es va trencar un braç i altres petits danys.

1939 - Fi de la Guerra Civil. Supressió de les organitzacions polítiques, interdicció de l'ús oficial de la llengua catalana, de la bandera catalana i de *Els Segadors*.

1939 - La biblioteca pública Arús fou clausurada per ordre governativa.

1940 - El 12 de febrer mor víctima d'una pulmonia a Barcelona al seu domicili del Passeig de Gràcia, 93. Fou enterrat en el panteó familiar del cementiri Nou. La seva mort coincidí amb l'inici d'una època en que no es podia manifestar allò que feia referència a la cultura catalana i en especial de l'Himne Nacional de Catalunya, *Els Segadors*. Comença el període d'oblit públic amb alguns parèntesis remarcables.

Notes

¹ Cantú César *Història Univesal* ed.1889. Volum de làmines.Col.lecció d'objectes artístics de Josep Moliní i Arnella.

² *Lectura Popular* Biblioteca d'autors catalans núm 86, Andreu Brasés.

" Ja proper el cinquantenari de la fundació del teatre català (iniciada en 1865), ha mort, el 31 d'octubre últim, un dels primers autors que li donaren vida: n'Andreu Brasés y Trias.

Havia nascut el 20 d'Octubre de 1834, a Sant Andreu de Palomar. Tenia donchs, vuytanta dos anys. Cursà primera y segona ensenyansa en un col·legi particular de Barcelona, se dedicà després a estudiar idiomes, química y teoria de texits en l'escola sostinguda per la Junta de Comerç, y no tardà a empendres una labor literaria que havia de vâldreli, en el teatre, senyalats èxits. Sa primera obra teatral (donada com resta indicat, en 1865) fou *La capital de l'Imperi*. Seguiren altres dotze obres en un o més actes, quasi tots de genre cômich. Mes, veyentse obligat a residir a Madrid, sa producció catalana no pogué esser tot lo abundant que d'ell esperava'l nostre públich. Algunes de ses comedies, com *Pescar a la encsa* y *Embolica que fa fort*, figuren encara avuy en el repertori de moltes companyies catalanes. Els públichs del Romea, Circh Barcelonès, Varietats, Novetats u altres teatres, se delectaven de debò ab les comedies y ab

les sarsueles d'en Brasés, plenes de gracia y d'enginy, y recomanables per llur versificació fâcil y dúctil, si no del tot acurada. Una sola obra dramàtica li coneixem: *La copa del dolor* ò *Flor d'hivern*, en tres actes, en col·laboració ab Narcís Campmany. Estrenada a Romea pel Novembre de 1867, fou l'èxit de la temporada. Els nostres avis que reyen ab delicia'ls acudits de les obres cômiques d'en Brasés *Un anglès a Mataró*, *A torna jornals*, *De la Seca a la Meca*, etc., se commovien fins a vessar llàgrimes ab els tendres sentimentalismes de l'esmentat drama, que bentost recorregué triomfalment tots els teatres de Catalunya. Durant ses llargues estades a Madrid, en Brasés escrigué en castellà per diferents diaris y revistes. Publicà ademés una traducció castellana de la novela d'en Sardou *La Famille des Benoiton*, y dexà termenada una comedia, *Los brillantes de la novia*, que resta inedita.

Encara que l'Andreu Brasés havia deixat d'escriure feya ja molts anys, son amor al teatre may se desmentia. Enguany, malgrat sa edat tan avançada, no dexà d'assistir a cap de les funcions del Cicle Historic del Teatre Català, organitzades per la revista d'aquest nom en el local Auditorium de Gracia. Deya en Brasés a son amic y company en Conrat Roure, qu'aquelles funcions li trien cinquanta anys d'assobre, car li renovaven les grans emocions de sa joventut, consagrada a l'escena catalana."

LA TORRE SARRAÏNA (Any 716 - S. XI)

- Ve una època de dominació visigòtica en la que el règim agrari de les vil·les perdura pràcticament intacte. A diferència dels romans, els gots no varen dominar el territori conquerit.

- L'any 716 - 719, els Sarraïns entren a la Península i s'estableixen també a Catalunya. Aquests construeixen una xarxa de torres de vigilància amb l'afany de controlar els camins del territori defensat.

- La torre originàriament de Planta Baixa + 3 i amb una alçada de 9 m. té l'accés per la primera planta per poder defensar millor el seu punt més feble. És una construcció amb aparell de pedra calà del país ben estructurada i amorterada, amb algún carreu de gres ben tallat aprofitat de la vil·la romana.

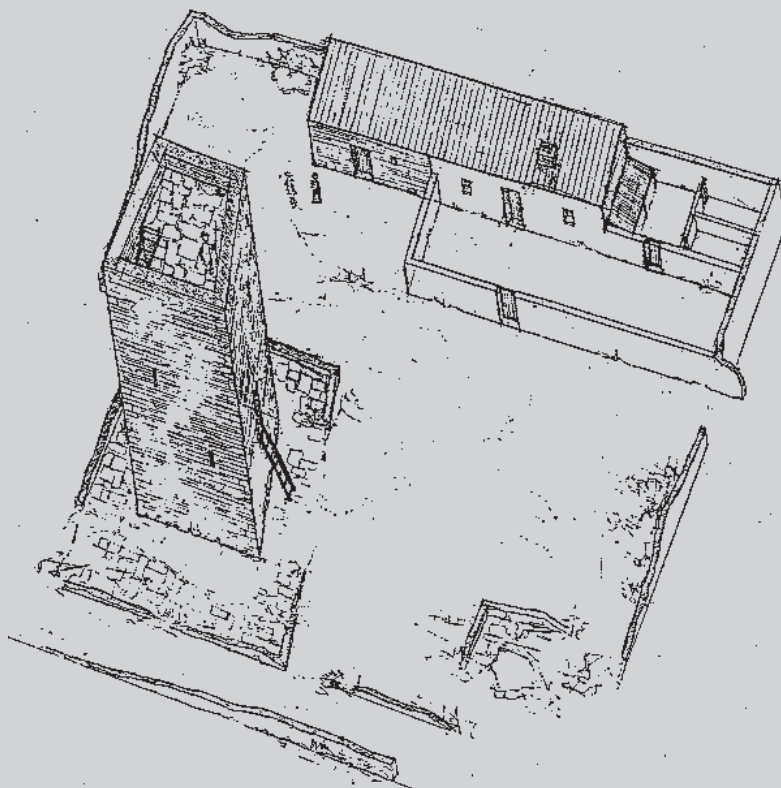
- La torre s'edifica sobre l'antiga cisterna a fi d'assegurar l'aigua en cas d'atac.

- L'any 826 - 827 els àrabs es retiren i Catalunya queda sotmesa a l'Imperi Carolingi de Carlemany. Els comptats catalans formen part de la marca hispànica i els hispans repatriats inicien la repoblació del territori reconquerit.

- Durant els primers anys de repoblació la torre és bàsica i amb la carta de Freixa l'any 955, el vescompte de Barcelona especifica que els pagesos han de construir-se la torre. En el cas de Ben Viure, la torre no es fa nova sinó que l'operació es a l'inversa: s'aprofita la bona situació geo-estratègica per emplaçar el primer mas ròneg.

- Apareix doncs un primer nucli agrari i defensiu alhora. Al costat de l'antiga torre sarraïna, es construeix una única estança habitada i orientada a migdia. A la cara Nord, un cobert tancat pels animals aïllant així l'habitable de la cara més freda de la vivenda.

Arquitecte: Xavier Martí Galí

Museu de la masia ben viure i Ernest Moliné i Brasés:

Ben Viure és una masia situada al centre geogràfic de Catalunya, al terme municipal de Veciana, a cavall de les comarques de l'Anoia i la Segarra. Es troba aïllada sobre un turó dominant un ampli horitzó sense obstacles, envoltada de camps de conreu i boscos de roures i alzines.

La masia Ben Viure conserva restes testimonials de totes les cultures que hi han passat des del Paleolític i 2.000 anys d'història. Està molt ben conservada i, per diverses circumstàncies, ha sobreviscut a l'edificació de granges i coberts i modernitzacions que tant han afectat a altres llocs.

Totes les edificacions estan fetes amb pedra calar deixada vista, que és un gran component de l'arquitectura popular de la comarca.

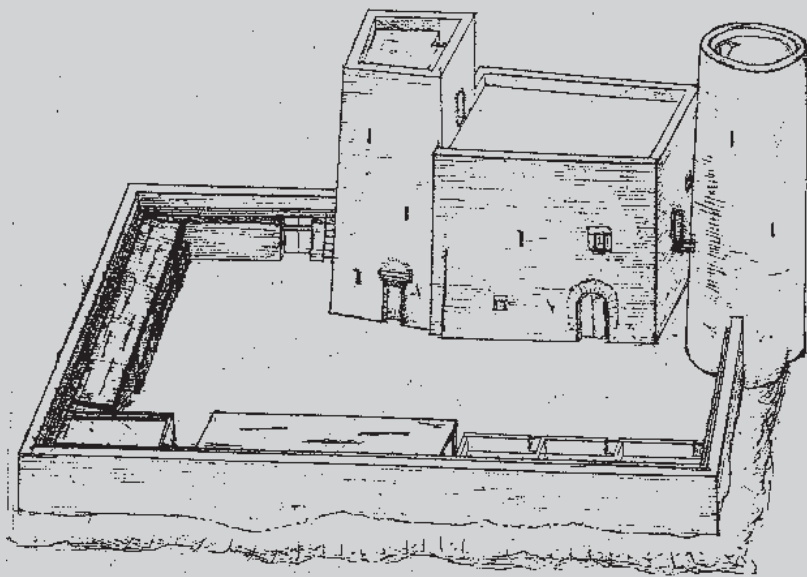
Recorregut:

A la masia Ben Viure es poden visitar totes les instal·lacions que ens transporten al passat i ens permeten reviure d'una manera molt didàctica i viva la història de la Masia i la forma de viure de cada època.

Primers temps:

Entre els anys 1928 i 1935 en Ricard Guille i Soler, antic col·laborador del Museu Arqueològic de Barcelona, recollí, al voltant de la Masia, i classificà una col·lecció de 36 destrals de l'època neolítica i una de l'edat del Bronze (que es conserven exposades en una vitrina a la Masia Ben Viure) i que són el testimoni dels primitius habitants d'aquesta zona.

Al 1979 Ernest Guille i Moliné descobrí la presència de restes de l'època romana, testimonis de l'existència d'una vila, antecessora de l'ac-

LA QUADRA DE BEN VIURE (S. XI - XIII)

- Hi ha una feudalització de la societat i el territori queda delimitat en termes. Això és degut basicament al creixent control aristocràtic i l'amenaça sarraïna.

- El senyor del castell terminat, dóna en feu heretable un fragment del territori i obligant-se amb el pagament d'uns cens, es compromet a poblar-lo i defensar-lo.

- En els extrems del terme s'edifiquen les quadres que són petits castells destinats a explotar i controlar millor el territori. La Quadra de Benviure, documentada l'any 1048 - no consta l'origen -, es mantingué com a nucli menor defensiu del castell de Montfalcó el Gros.

- S'aprofita la torre sarraïna per edificar la casa de Planta Baixa + 1er. pis + golfes, i al darrera, es construeix una segona torre rodona com a darrer reducte defensiu en cas d'atac. De fet és una masia fortificada, amb tots els annexes necessaris propis d'una explotació agrícola - ramadera de l'època.

- L'Estructura de tres plantes en que s'edifiquen les masies d'aquesta època, respon sobretot a una sol.licitació de major confort. A la Planta Baixa es col. loca el bestiar, a la primera l'habitable i a les golfes el graner. D'aquesta manera, la vivenda és la que queda més ben aïllada del fred, per l'aïllant tèrmic a les golfes i l'aportació de calor amb els animals a Planta Baixa.

Arquitecte: Xavier Martí Galí

tual Masia que hi està emplaçada a sobre. Aquestes restes; doliums, amfòres, fuseioles, pesos de teler, i de construcció, teules i ímbrexs, llacrimals d'enterrament..., són mostres de tota l'activitat que es feia a la vila.

L'arqueòleg Josep Vilella, professor de l'Universitat de Barcelona, feu un estudi d'aquestes troballes i fou publicat a la revista Viure.

D'aquestes restes es pot deduir que aquesta vila tingué una permanença durant tot l'Imperi, tal i com es pot veure a l'estudi fet per l'arqueòleg Magí Miret del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. També es poden veure encastades en la construcció antigues pedres tallades i restes de ceràmiques que són testimonis de l'època romana.

A poca distància de la casa hi passa una antiga carrerada amb senyals evidents d'haver estat una Via Romana. Fins i tot s'ha trobat un tros amb el paviment original.

Probablement el nom de Ben Viure ja provinguí d'aquest època en que la vila es deia Bennevivere.

Edat Mitjana: evolució de les construccions.

Aquest lloc era també conegut a l'Edat Mitjana com a "Portaespana", nom que revela el seu caràcter de frontera o "porta vers Espanya".

De l'època de la dominació sarraïna, i formant part de la frontera de la Catalunya Vella, es conserva una torre rectangular de 5 x 6 m de base que es troba encastada per construccions posteriors i que està edificada sobre la cisterna romana. Actualment es conserva en bon estat amb una alçada de 3 pisos (uns 10 metres). Aquesta fortificació fou presa per apripisó per Bernat Guifré de Balsareny cap a l'any 1010.

D'aquesta època data una torre cilíndrica cristiana de la qual es conserva la base i una part de les parets que quedaren encastades en les edificacions que es construïren entremig de les dues torres.

Aquestes edificacions presenten la característica típica de les realitzades en zones frontereres a base d'utilitzar bigues curtes ja que per les contínues tales que es feien per la lluita, no quedaren arbres corpulents.

LA MASIA DE BEN VIURE (S. XIV - XIX)

- Al S. XIV hi ha 2 gran epidèmies que assolen a Catalunya - moren 2/3 de la població -.

- Un cop allunyat el perill d'atac serraí, les cases passen paulatinament de petits nuclis habitats defensius a masies només protegides per la possible amenaça d'algun malfactor. Això comporta bàsicament la desaparició de les torres a la majoria de les cases de pagès. No és el cas de Ben Viure, on la torre deuria quedar maclada entre les dues cases i segurament no seria fins a finals del S. XVII, que amb la caiguda de la segona casa, la torre desapareixeria també parcialment.

- A Catalunya, a més, encara subsisteix l'antic règim agrari romà on el pagès ha de pagar 1/3 de la collita. S'inicien les revoltes del pagesos remences i el 21 d'abril de 1468, el rei Ferran el Catòlic dicta la famosa sentència arbitral de Guadalupe, en la que fa d'arbitr entre senyors propietaris de les terres i els pagesos remences que les treballen. Amb aquesta resolució, el mas passa a ser del pagès mentre aquest s'en cuidi a canvi de pagar un tribut més ponderat al senyor.

- Les pedres ho diuen. Els cèrvols gravats a les mensules del dintell de la porta d'entrada a peu de la torre sarraïna (Segle XIV); les dovelles ben tallades i estructurades formant arc..., son exemples de com el pagès es personalitza la seva casa. A partir d'aquest moment, la Masia serà un dels símbols culturals, econòmics i socials més arrelat en l'història del nostre país.

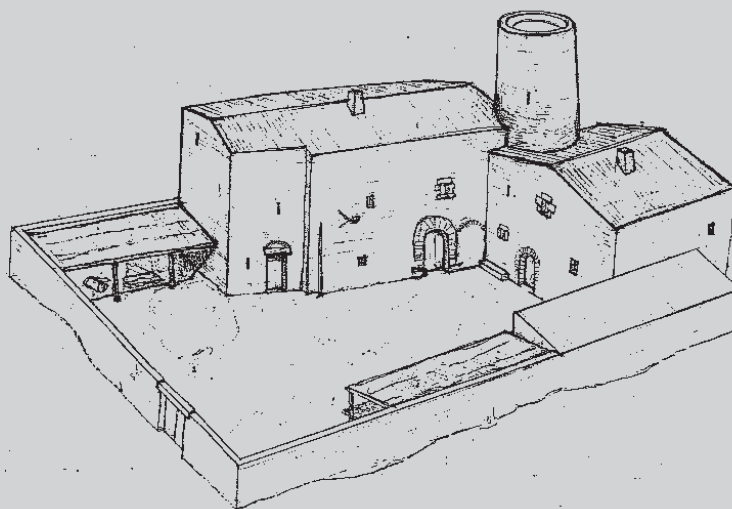
- Al S. XVI s'escampen les masies per tot Catalunya i en general la Masia Catalana es d'una gran modèstia.

- Al S. XVII guanya una certa sumptositat.

- Al S. XVIII accentua la seva amplitud agrària -d'aquí podria venir l'ampliació amb la segona casa-.

- Al S. XIX, assenyalava un nou redreçament.

Arquitecte: Xavier Martí Galí

LA MASIA: 2na. RESIDÈNCIA (1820-1978)

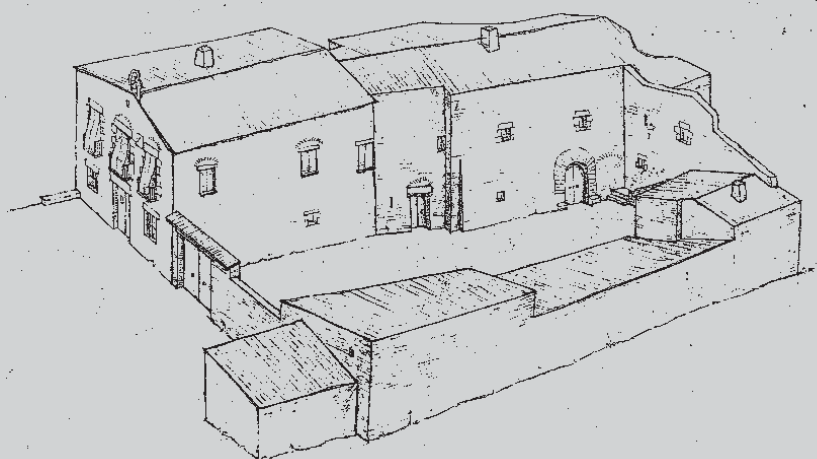
- A principis del S. XIX els senyors de les Masies que haurien prosperat més, prefereixen anar a viure a ciutat. D'aquesta manera, la Masia es transforma en 2na. Residència.

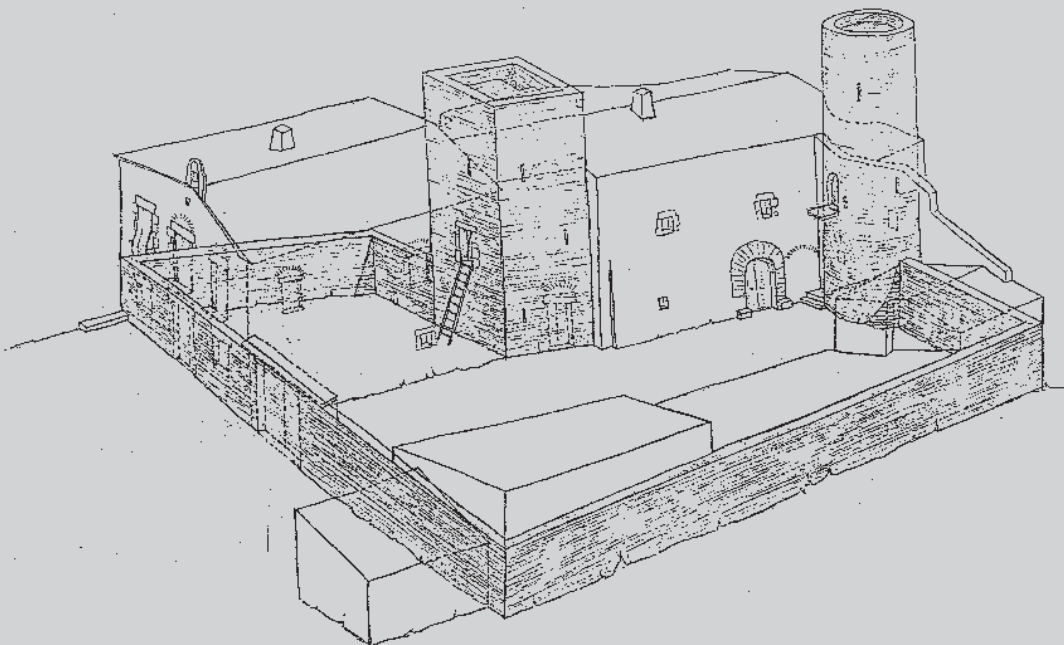
- Es construeix una nova casa a la part més assolada però ara totes les plantes seran condicionades per a la vivenda.

- La part més antiga de la casa, formada per l'antiga torre sarraïna, la primera casa que juntament amb la segona torre rodona eren la quadre de Ben Viure al S.XII, ara quedarà com a vivenda dels masovers.

- És en aquest moment de la casa, on Ernest Molinè i Brasés, que passava els estius amb la seva família gaudint del camp, va escriure la tonada de l'imne de Catalunya -veure Bibliografia -.

Arquitecte: Xavier Martí Galí

Superposició de la torre sarraïna (quadrada).
La cristiana (circular) i el baluart.
Amb l'estat actual de la casa.

Arquitecte: Xavier Martí Galí

D'aquesta època del repoblament foren trobades, per Ricard Guille, unes sepultures situades a uns 200 m. de la Masia.

Paulatinament s'anaren afegint més construccions que quedaren protegides per una muralla d'un metre d'amplada i 27 m de llargada que protegeix un baluart.

Dins el baluart era el recinte on s'hi feien la majoria d'activitats pròpies de la masia en diferents dependències adossades com el forn de pa i la pastera, el corral pel ramat, a l'exterior el femer, molt important per al conreu d'hortalisses, i també servia per a refugi de la mainada contra les agressions dels llops que abundaven per la contrada fins a final del segle XIX.

Era també necessària aquesta protecció contra els bandolers que tenien refugi per les seves accions prop d'aquí, al bosc conegut com el d'en Carbassa, i que freqüentment assaltaven als viatgers que passaven per el camí ral que anava a Torà.

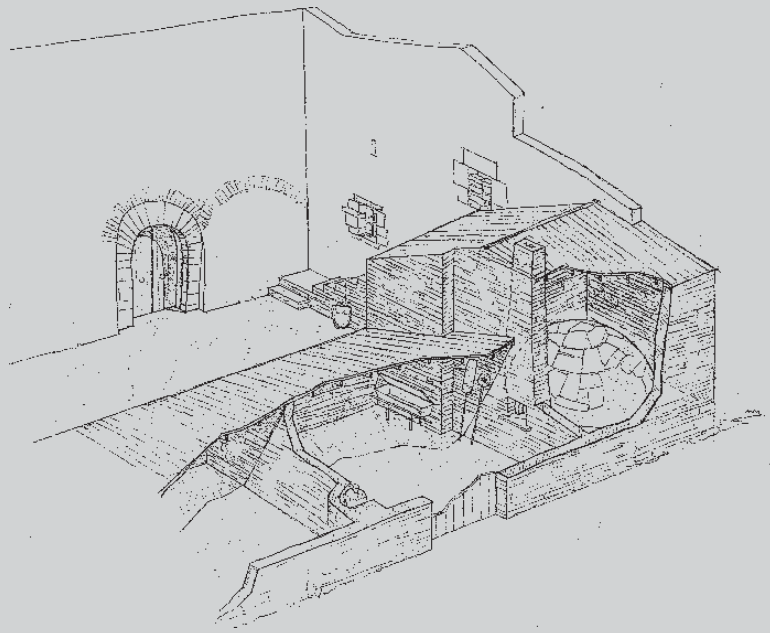
Per la part de llevant i tramuntana de la muralla hi havia una fossa per garantir una major protecció.

També per protegir la Masia hi havia una torre de guaita camuflada en un extrem del baluart que permetia un control sobre els qui arribaven a la Masia. Actualment aquesta torre de guaita està equipada i moblada com a la seva època.

També es conserva a la masia una espadanya amb una inscripció del 1771, i a la capella actual la campana té la següent inscripció; "feta per Viure 1731", i unes piques baptismals i sarcòfags de l'època.

D'aquesta època estan exposades restes de ceràmica catalana que ens informen de l'activitat cotinuada que s'ha mantingut aquí.

Una exposició d'eines antigues del camp ens il.lustra la forma artesanal de treballar que ha arribat fins als nostres dies i que ha desaparegut gairebé totalment davant de la tecnologia

EL FORN DEL PA

- Només les cases importants tenien un forn de pa. Les més modestes, anaven a coure el pa al forn de la vila, on es pagava l'arrendament amb dos pans per cada puja (fracció de 29 parells i el que feia 30 pel forner).

- Generalment aquest forn es trobava instal·lat en una cambra veïna que hi havia al costat del foc, i això respon basicament a un sentit místic i sagrat del culte familiar.

- L'operació de pastar i coure el pa es feia un cop cada 15 dies.

- La volta del forn- en el cas de Ben Viure està en una dependència auxiliar des de la que s'accedeix des del pati - havia d'esser feta amb pedra tosca, ja que no es trencava amb l'escalfor i coïa el pa sense cremar-lo.

Arquitecte: Xavier Martí Galí

actual. També es pot fer un recorregut arquitectònic per l'exterior de la Masia en el que es veuen tots els elements de l'evolució arquitectònica.

Evolució cultural i l'Himne de Catalunya, Ernest Moliné i Brasés.

El fet històric més important d'aquesta masia és, sens dubte, l'haver estat el lloc preferit de l'historiador i poeta Ernest Moliné i Brasés, on hi venia a passar llargues temporades cada any, des del 1875 fins al 1935.

L'exposició: Ernest Moliné i Brasés

Ernest Moliné i Brasés està representat en les seves dues facetes de la vida. Per una banda tenim la de Barcelona com a Doctor en dret, acadèmic, historiador, secretari del consell d'administració de la Companyia Asland. L'altre com a home senzill i auster, captivat pel paisatge i la gent senzilla i treballadora de les contrades de Ben Viure.

En realitat les dues facetes tant diferents es complementaven i una de sola no hauria estat suficient per desenvolupar la seva personalitat.

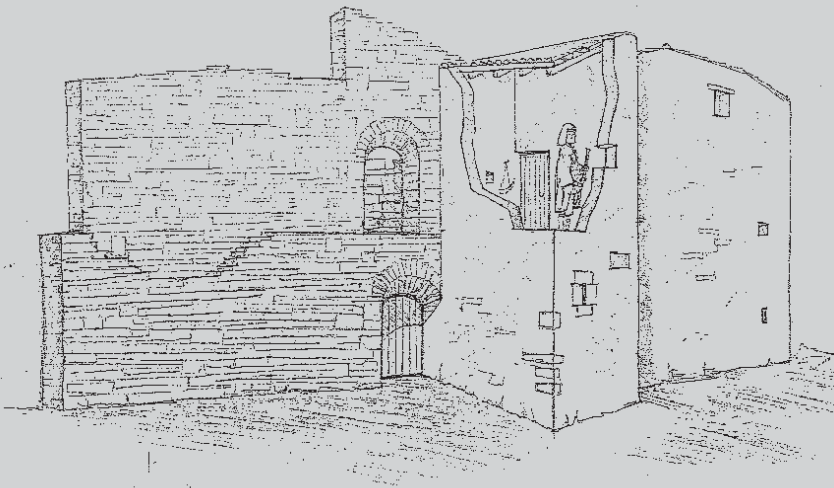
A Ben Viure:

El seu escriptori senzill, domèstic i camperol ens representa d'una forma real el mobiliari original de l'època, tal i com es pot veure representat al quadre pintat a l'oli pel seu germà Lluís.

En aquest escriptori de Ben Viure és on escriví la tornada de l'Himne de Catalunya, Els Segadors.

Un bagul era la seva original biblioteca viatgera que estava assortida de la documentació i materials bibliogràfics que necessitava per les seves estades estiuenques.

Els olis del seu germà Lluís ens transporten cap a un ambient de tranquil·litat i simplicitat de la masia d'aquella època, i permeten reconstruir la part habitada de la casa amb els mobles i elements decoratius i robes que hi tenia Ernest Moliné i Brasés. Així es pot veure la seva cambra-alcova, la sala que era el lloc preferit per passar les tardes, l'entrada i el menjador que utilitzava quan venia a Ben Viure. Totes aquestes estances estan equipades i mo-

LA CASETA DE GUAITA

-Amb la desaparició de les torres, allunyada l'amenaça d'atac Sarrai, les cases però mantenen encara alguns punts de defensa. L'instabilitat al camp durant el S. XIX amb les guerres Carlines i els asalts de bandolers, fan que a les cases apareixin cambres on amagar-se i d'altres des d'on defensar-se.

- La caseta de Guaita sobresurt de la casa per tenir més camp de defensa i està col·locada en un punt estratègic des d'on es domina l'entrada principal i els darreres de la casa.

- Per ser una zona amb vents predominants freds, la façana és totalment cega; per aquest motiu apareix una obertura a la caseta de Guaita per controlar aquest sector.

Arquitecte: Xavier Martí Galí

blades fins a l'últim detall, igual que quan Ernest Moliné i Brasés hi venia a passar les llargues temporades d'estiu.

Objectes molt preuats per ell i utilitzats per a l'ús domèstic, camperol o lúdic de l'època com una increïble màquina per espantar les mosques, una llanterna màgica, una ullera i uns prismàtics. Un oli, gravats i un dibuix fets pel pintor Nicanor Vazquez al 1887, fotografies antigues i dibuixos més actuals de la masia (1928) fets pel seu gendre Ricard Guille són testimoni viu dels afers diaris en la història de Ben Viure.

Podem veure el frac que utilitzava en les grans cerimònies que és un testimoni real que ens fa reviure un temps passat.

Els seus petits objectes personals, manuscrits i llibretes de notes i també un llibre de Mossèn Cinto Verdaguer, Jesús Infant, amb dedicatòria a Ernest Moliné, exposats en una vitrina ens transportaran cap a un temps que ens semblarà llunyà i proper a l'hora.

En l'època d'Ernest Moliné no hi havia les comoditats domèstiques de les que gaudim avui. Un testimoni d'aquells temps són les làmpades de mà que utilitzaven, per això presentem una col·lecció de llums d'oli, petroli, betzina, carburo de la seva pertinença. Una sessió de llanterna màgica ofereix als visitants la possibilitat de transportar-se a través del "Túnel del Temps" cap al Ben Viure de l'últim terç del segle XIX i podrem comprovar com aquest entreteniment encara ens deixa bocabadats.

A Barcelona:

La seva primera biblioteca barcelonina ha pogut ser reconstruïda amb els mobles i petits objectes originals. En un ambient seriós i amable podem veure els seus treballs publicats, articles, quadres amb títols i fotografies que ens transporten cap a una Barcelona a cavall dels dos segles, on podem copsar l'ambient familiar i professional en què es desenvolupava.